

Gastcollectie digitale literatuur door Siebe Bluijs

In februari staat de gastcollectie "Digitale literatuur" centraal in de Bibliotheek Venlo. Siebe Bluijs, universitair docent aan de Tilburg University, stelde deze collectie samen.

Digitale literatuur: mogelijkheden, maar ook kritiek

Literatuur is tegenwoordig veel meer dan een fysiek boek. Het komt in verschillende vormen en maten. Met de komst van het internet en AI groeit het aantal mogelijkheden met de dag. Denk aan speciale apps, het beleven van literatuur door een VR-bril of het lezen van een Instagram-roman. "Door de digitalisering kun je op een creatieve manier omgaan met literatuur. Het geeft je meer mogelijkheden. Aan de andere kant werpt het ook een kritisch licht op de digitalisering van ons dagelijks leven. Het heeft een groot impact op ons leven en onze maatschappij. Door deze vorm van literatuur ga je anders denken over digitalisering."

Niet alleen het boek lenen, maar ook een app

In 2020 begon Siebe met het in kaart brengen van de digitale literatuur. Het werd een lange lijst van alle digitale literatuur in Nederland en Vlaanderen. Tussen 1990 en 2000 was digitale literatuur erg populair, maar de geschiedenis van deze vorm gaat verder dan dat. De lijst bestaat uit werken van de jaren '60 tot nu.

Het onderzoek stopt niet. In opdracht van de Bibliotheek Midden-Brabant stelde Siebe een gastcollectie samen, als onderdeel van een groot project om digitale literatuur een plek te geven in de bibliotheek. "Tijdens het project sprak ik met een medewerker van de Bibliotheek Midden-Brabant. Zij zei: "Het is mijn droom om in de toekomst zowel een gedichtenbundel, als een app te kunnen uitlenen aan klanten."" Dat uitlenen bleek nog een opgave. "De systemen van de bibliotheek zijn voornamelijk ingericht op het uitlenen van fysieke exemplaren. Ik sprak hierover met de Koninklijke Bibliotheek. Want hoe je een digitale collectie, zoals het lenen van een app, aan kan toevoegen, is nog een uitdaging." Al spoorzoekend ging Siebe aan de slag met het samenstellen van deze gastcollectie. Hij dook in archieven, bezocht websites en las veel. "Op basis van nationale en internationale databases heb ik een databank samengesteld. Die vormde de basis voor deze gastcollectie", vertelt Siebe.

Van fantasie naar ervaring

Een werk dat hem bijbleef is "Zonder Handen" van Micha Hamel. Dat is een poëziewerk waarbij je een VR-bril opzet. "Normaal als je een gedicht leest, dan vorm je beelden in je hoofd. Nu is het echt een ervaring", vertelt Siebe. "Je zet de bril op en er ontstaat een digitale wereld. In je oren hoor je het gedicht, dat voorgelezen wordt. Deze vormen als het ware je gedachten. Tijdens het gedicht lossen de ruimte en je virtuele lichaam op. Geef je over aan het systeem, is de boodschap. Die heeft wel veel indruk gemaakt."

De toekomst

Digitale literatuur heeft de toekomst, meent Siebe. Er ontstaan elke keer weer nieuwe vormen. "Vroeger was het een marginaal fenomeen. Het was erg experimenteel, niet iedereen was er mee bezig. Je moest nog wat kennis van programmeren hebben om er mee aan de slag te kunnen." Tegenwoordig is het veel makkelijker om met digitale literatuur aan de slag te gaan. Sociale platforms als Instagram en TikTok maken het verspreiden van digitale literatuur een stuk makkelijker. Daarnaast is de rol van het internet niet meer weg te denken in de huidige maatschappij. Dat literatuur daarbij hoort, is een logisch gevolg.

"Ik zie daarnaast ook veel kansen voor de jeugd. Digitale geletterdheid en laaggeletterdheid zijn twee grote thema's die op dit moment spelen. Ik denk dat digitale literatuur een hele mooi onderdeel van de oplossing kan zijn. Een mooie brug. Breng de literatuur in de (digitale) wereld van jongeren", meent Siebe. Een voorbeeld is het maken van een les over een Instagram-roman. Leerlingen gaan op hun eigen social media aan de slag met het lezen van de roman. "Het opent gesprekken over literatuur, maar ook over hun eigen gedrag op social media."

Over Siebe Bluijs

Siebe Bluijs studeerde literatuurwetenschappen in Leiden. Hij promoveerde in Gent met een onderzoek naar het hoorspel als literaire vorm. Nu is hij universitair docent aan Tilburg Center of the Learning Sciences. Hij geeft onder andere les op de lerarenopleiding, aan docenten Nederlands in spe. Tussen de colleges door focust hij zich op de digitalisering van literatuur.